

TOEN DE GENTSE VLEESHOUWERS NIET ALLEEN "IN HUN STALLEN" MAAR
 OOK "OP DE PLANKEN" DOORGEWINTERDE KERELS WAREN

Ruim 14 jaar geleden verscheen in "Oud-Leerlingen-cronycke", tijdschrift van de Oudleerlingenbond van het Studiecentrum voor Slagers en Spekslagers te Gent, een artikeltje in verband met een gewoonte die door de Gentse Prinsenkinderen eeuwenlang in zwang werd gehouden.

Met toestemming van de schrijver van het opstel tikken we dit over oordelend dat het niet alleen het vleeshouwersgild maar eveneens een flink deel van de lezers van G.T. kan interesseren.

Is er één Gentenaar die niet weet dat onze voorouders-vleeshouwers niet alleen forse prinselijke lijfwachten en prima jagers waren, velen zouden integendeel raar opkijken mocht men hen komen vertellen dat die bent hovaardige Prinsenkinderen ook als theaterartiesten ofte komedianten hun stuk gestaan hebben en hun sporen verdiend?

Een groot geluk dat er steeds mensen geweest zijn die, aangetast door de z.g. bewaarziekte, alle mogelijke zelfs schijnbaar onbenullige herinneringen in laden en koffers en op zolder bewaard hebben; anders zouden oneindig veel interessante zaken uit het leven onzer voor-ouders onherroepelijk verloren zijn geraakt.

Van dergelijke bewaarder zijn ongetwijfeld die paar oude feestprogramma's afkomstig die in onze tijd deel uitmaken van de uitermate rijke verzamelingen Gentse documenten die we in de Universiteitsbibliotheek kunnen raadplegen.

Een van de programma's waarvan sprake dagtekent van 1752 en kondigt toneelvertoningen aan die zouden plaats hebben op 29 juni en op 2, 9, 16 en 17 juli "op den grooten theater van de Confrerie van de H. Sebastiaan". (Deze schouwburgzaal verdween in 1837 om plaats te maken voor de huidige Koninklijke Opera).

Opgevoerd zou worden "het goddeloos en heymelyk bedroog, treurspel, door de rymlievende liefhebbers van de vrije Neiringhe van de Vleeshauwers van het groot Vleeschhuys dezer stadt Gendt ten profyte van de Capelle van de selve Neiringhe". (Denk eraan dat er toenmaals ook een klein vleeshuis bestond aan de Brabantdam niet ver van het Laurentplein en dat de kapel zich bevond in het groot vleeshuis. Het enig overblijfsel van die kapel is de bekende muurschildering die we nog steeds kunnen bewonderen).

Dan volgt de rolverdeling van het toneelstuk. Dat de namen latijns klinken moet ons niet verwonderen: waarschijnlijk was het drama uit het latijn vertaald en vreemde namen hebben ook een voornameer geluid.

Ormigorinus	Joannes Minne
Sigrida, vrouw van Orm.	Laurentius van Loo
Oläüs	Guillielmus van Melle
Limella, dochter van Ol.	Christiaen Minne
Vier edelmans	Joannes van Melle
	Philippe van Melle
	Adrianus Deynoot
	Lucas van Loo
Licurgus	Joannes van Melle
Zoon van Sigrida	Joannes Deynoot
Ambassadeur	Maximiliaen Minne
Bode	Adrianus Minne
Knecht van Limella	Laurentius van Loo
Tovenaar	Adrianus Deynoot
Vier Cupido's	Joannes van Loo
	Franciscus van Loo
	Guillielmus Minne
	Joannes Minne

Verder vermeldt het programma dat "Mathys van Loo en Adriaen Deynoot zullen dansen executeren van groote characteres, alsmede zal door dry kineren gedanst worden eenes jalousen dans. Naer het eynde van het groot spel zal vertoont worden de Liefde van Arlequin, nieuwe pantomine waer in een kind van negen jaeren zal de principaelste rolle executeren ende zal eyndigen door een groot Turcks ballet alles gecomponeert door Sr Daubat de S. Flour."

Dat moet nogal een baar schouwspel geweest zijn die gespierde en forsgebouwde manspersonen in vrouwen- en meisjeskleren gehuld op de planken bezig te zien. Die manier van doen was nochtans heel gewoon, want vergeten we niet dat onze 18e en 19 eeuwse voorouders het niet gepast en deftig zouden gevonden hebben bur-gervrouwen komedie te zien spelen: dat in hun ogen onwelvoeglijk

bedrijf lieten ze over aan beroepsartiesten. Vergeten we ook niet dat de vrouwenverenigingen op dezelfde manier te werk gingen. Daar werden de manrollen door dames vertolkt.

Een andere eigenaardigheid die u bij het lezen van het programma moet opgevallen zijn is het feit dat slechts vier familienamen op de rolverdeling voorkomen: Minne, van Loo, van Melle en Deynoot.

Ook die rariteit mag u niet van de wijs brengen, want in de 18e eeuw waren er praktisch slechts vier families die het vleeshouwersambacht mochten uitoefenen; inderdaad telde het Groot Vleeshuis in 1752 op een totaal van 116 vleeshouwers 58 van Loo's; 28 van Melle's; 21 Minne's en 7 Deynoot's.

De bezetting van ons land door de Fransen in 1794 bracht verandering in die toestand: van dat jaar af had iedereen het recht het ambacht uit te oefenen.

Wat zou een toneelfeest zonder de uitvoering van een ballet betekenen hebben? Die "jalousen dans" was natuurlijk het komisch gedoe van twee verliefden voor een meisje. Dat onze toneelspelende vleeshouwers zich de luxe permitteerden van een Parijse balletmeester, Sr Daubat de St-Flour, met het aanleren van de dansen te gelasten, bewijst nog eens te meer dat ze nooit iets half deden. Ook daarin mogen we hun voorbeeld volgen.

De vleeshouwers waren niet alleen goede komedianten, als het pas gaf ontpopten ze zich als vlijmscherpe spotvogels. Toen Napoleon zijn blijde intrede deed te Gent in 1810 spanden de vleeshouwers een brede banderol over de straat met daarop in grote letters: LES PETITS BOUCHERS DE GAND A NAPOLEON LE GRAND. Wat vertaald luidt: de kleine vleeshouwers van Gent aan Napoleon de grote. Met onderverstaan de grote vleeshouwer...van mensenvlees. Natuurlijk werd het spandoek verwijderd voor de aankomst van de keizer.

V.W.

oooooooo

GENT, STAD VOOR TOERISTEN ?

Naar aanleiding van het artikeltje met bovenstaande titel dat verscheen in ons oktobernummer, ontvingen wij een brief van de Heer E. Story.

Hij heeft het over de passage waarin wij het betruerden dat wij in Gent niet beschikken over een gedetailleerde, geïllustreerde gids ten dienste van de toeristen die hier wat langer willen verpozen. De heer Story maakt ons het vriendelijk verwijt dat wij onze literatuur niet goed hebben bijgehouden en blijkbaar onkundig zijn van het bestaan van het boek "Gent, een Stad van alle Tijden" dat vorig jaar door zijn firma werd uitgegeven en - zegt hij - precies de door ons vermelde lacunes vult.